

Edukacja antydiskryminacyjna TU, Edukacja globalna TERAZ

**łączenie perspektyw
antydiskryminacyjnej i globalnej
w edukacji formalnej i pozaformalnej**

scenariusze lekcji

SZKOŁA

RÓWNOŚCI

**TOWARZYSTWO
EDUKACJI
ANTYDISKRYMINACYJNEJ**

Mój świat

1. Tytuł/temat lekcji: Mój świat

2. Czas trwania lekcji: 45 minut

3. Krótki opis scenariusza: W czasie lekcji uczennice i uczniowie będą mieli szansę zobaczyć, jak różnie można widzieć i rozumieć takie pojęcie jak świat. Dla kogoś może ono oznaczać zupełnie co innego, niż dla jego kolegi czy koleżanki. Dalszym etapem pracy na lekcji będzie przyjrzenie się historii powstawania różnych map świata oraz analiza map z różnych części świata – pokazujących świat z odmiennych perspektyw. W ten sposób dzieci będą miały szansę doświadczyć, że każdy/każda może mieć inną perspektywę widzenia świata i otaczającej nas rzeczywistości.

4. Autorka: Marta Gontarska

5. Poziom edukacyjny: szkoła podstawowa, klasy 1–3

6. Słowa/Pytanie kluczowe: Czy wszyscy widzimy świat tak samo?

7. Przedmiot: nauczanie zintegrowane

8. Związek z podstawą programową:

- Cele kształcenia – wymagania ogólne: II.6; III.5, 7; IV.6, 8, 12.
 - Treści nauczania: III.2, 4, 9, 10; V; XIII.
-

9. Cele lekcji:

Po lekcji uczeń/uczennica:

- Zrozumie, że inne osoby mogą mieć odmienną perspektywę widzenia tego samego zjawiska;
 - Pozna różne przedstawienia świata na mapach;
 - Dowie się, w jaki sposób w różnych kulturach, rysowano mapy w przeszłości.
-

10. Metody i formy pracy: praca plastyczna, słuchanie ze zrozumieniem, dyskusja, praca w grupach.

11. Materiały dydaktyczne: kartki A3 lub A2, kredki, flamastry, plansza z mapą świata (do wypożyczenia ze szkolnej pracowni geograficznej, jeśli nie masz takiej w klasie), prezentacja multimedialna przedstawiająca chińską i australijską mapę świata (zob. aneks), opcjonalnie: książka Heekyoung Kim, *Dokąd iść? Mapy mówią do nas*, Warszawa 2012 (<http://www.entliczek.eu/glowna/30-dokad-isc-mapy-mowia-do-nas.html>).

12. Przebieg lekcji:

Zachęcamy do tego, aby dzieci w czasie tej lekcji siedziały na podłodze w kręgu lub w ławkach, ale w ustawieniu tzw. wyspowym – w grupach 4–5 osobowych.

a. Wprowadzenie (5 minut).

- Powitaj klasę na lekcji. Zapytaj wszystkie osoby, jak minęła im przerwa i zaprosz do podzielenia się krótką refleksją na ten temat. Zachęć do krótkiej rozmowy na ten temat w parach/grupach.
- Następnie przedstaw klasie informacje, co będzie się działo na lekcji: opowiedz o temacie oraz celach lekcji. Zapytaj, czy cele są zrozumiałe (warto samodzielnie przełożyć je na język uczennic i uczniów, tak aby były zrozumiałe dla Twojej klasy) – dzieci mogą pokazać to kciukiem: kciuk w górę = zrozumiałe; kciuk w poziomie = nie do końca zrozumiałe; kciuk w dół = niezrozumiałe. Wyjaśnij cele, jeśli będzie taka konieczność.

b. Przebieg lekcji (35 minut).

- Zaproś uczennice i uczniów do burzy mózgów. Zapytaj, czym dla nich jest świat. Pozwól na swobodne odpowiedzi, nie komentuj ich. Każda osoba ma możliwość wypowiedzenia swoich skojarzeń, definicji, określeń. Na burzę mózgów poświęć około **5 minut**.
- Następnie poproś dzieci, by w parach/grupach/samodzielnie narysowały „sвій świat”. Rozdaj kartki oraz materiały do rysowania i zachęć do swobodnej pracy. Pozwól na rozmowy między dziećmi – ważne, by czuły się jak najbardziej swobodnie. Na pracę nad rysunkami poświęć około **15 minut**.
- Kiedy wszystkie prace będą gotowe, przyczep je do tablicy lub rozłóż w jednym miejscu w klasie na podłodze. Zaproś teraz uczniów i uczennice na „wycieczkę” – na wystawę obrazów przedstawiających świat. Pozwól dzieciom na obejrzenie wszystkich wykonanych rysunków. Mogą też zadawać sobie pytania. Po obejrzeniu wystawy wróćcie na swoje miejsca. Przeznacz na tę wycieczkę około **5 minut**.
- Zapytaj uczniów i uczennice, jak im się podobały rysunki. Ważne, by dzieci miały możliwość opowiedzenia o tym, co zobaczyły. Czy coś je zdziwiło, zaciekało, zaskoczyło? Co mogą powiedzieć o tej wystawie i o tym, jak inne osoby w klasie narysowały świat? Jeśli będzie taka możliwość (dyskusja Was do tego doprowadzi), wyjaśnij, czym jest różnorodność i czego możemy się dowiedzieć od innych, różnych od nas ludzi. Wyjaśnij, że różne osoby mogą w odmienny sposób widzieć różne zjawiska – jak chociażby świat. Każdy rysunek był inny. Opowiadając o różnorodności perspektyw, pokaż dzieciom różne mapy świata, które proponujemy w tym scenariuszu. Powiedz, że w zależności od tego, gdzie ludzie mieszkają na kuli ziemskiej, mogą w inny sposób widzieć mapę całego świata. Bo dla nich to wszystko, co jest najbliżej, może być ważniejsze. Na podsumowanie wystawy przeznaczone **5 minut**.
- Na zakończenie tej części lekcji (o ile jeszcze macie czas) możesz przeczytać dzieciom wybrane fragmenty z książki *Dokąd iść? Mapy mówią do nas*. Warto uwzględnić następujące strony: 1–6, 8, 11, 18.

c. Zakończenie (5 minut)

- Na zakończenie zapytaj uczennice i uczniów, czego dowiedziały/dowiedzieli się w czasie zajęć. Pozwól na swobodne wypowiedzi.

13. Komentarz metodyczny:

Rozmowa z dziećmi o różnych sposobach widzenia świata jest niezwykle ważna. W edukacji globalnej, jak również antydyskryminacyjnej zrozumienie tego, że z różnych punktów świat może

wyglądać inaczej, jest kluczowe. I nie chodzi tu tylko o sam świat, mapy, ale też o zwykłe, codzienne sytuacje, z jakimi dzieci się spotykają. Każde z nich ma prawo widzieć daną rzecz zgodnie ze swoją perspektywą. Warto pamiętać, że zrozumienie, iż istnieją różne perspektywy w otaczającym nas świecie, to podstawa rozumienia różnorodności jako wartości. A różnorodność to jedna z wartości, którymi zajmuje się edukacja globalna i antydyskryminacyjna.

W scenariuszu tym nie skupiamy się na szukaniu jednej odpowiedzi na dane pytanie, jednej wizji świata, jednej mapy. Chodzi o to, by wzmacniać dzieci w ich swobodnym myśleniu, wypowiadaniu się, zadawaniu pytań, poszukiwaniu. Takie podejście kształci też podstawowe umiejętności komunikacyjne, pozwala dzieciom swobodnie ze sobą rozmawiać, pracować w zespole, słuchać się i słyszeć nawzajem.

Pamiętajmy też, że nie ma lepszych ani gorszych perspektyw. Nie musimy więc żadnej z nich oceniać. Po prostu są inne. Warto dzieciom na to zwracać uwagę. I koniecznie reagować, kiedy oceniają omawiane różne perspektywy. Uczmy się nawzajem akceptowania tego, że każdy człowiek ma prawo do swojej wizji.

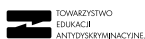
14. Materiały pomocnicze: mapy świata (w aneksie prezentujemy dwa zdjęcia, które można wykorzystać w prezentacji. Zachęcamy do poszukania obrazów w lepszej rozdzielczości w internecie lub atlasach. Prosimy jednak pamiętać, by zawsze podawać źródło, z którego zaczerpnięty był obraz wykorzystany w czasie lekcji).

15. Zadanie domowe, dodatkowe, rozwijające temat dla chętnych: jeśli dzieci nie zdążą dokończyć swoich rysunków świata, warto zachęcić je, aby to zrobiły w świetlicy lub w domu.

Publikacja jest częścią serii Szkoła Równości.

© Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej

Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej

ul. Kłopotowskiego 9/31, 03-718 Warszawa

tel: 535 559 557

e-mail: biuro@tea.org.pl

polska pomoc

Publikacja jest współfinansowana w ramach programu polskiej współpracy

rozwojowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Publikacja jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa 3.0 Polska (CC BY 3.0). Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Towarzystwa Edukacji Antydyskryminacyjnej. Utwór powstał w ramach programu polskiej współpracy rozwojowej realizowanej za pośrednictwem MSZ RP w roku 2017. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o programie polskiej współpracy rozwojowej. Treść licencji jest dostępna na stronie <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl>.

Aneks

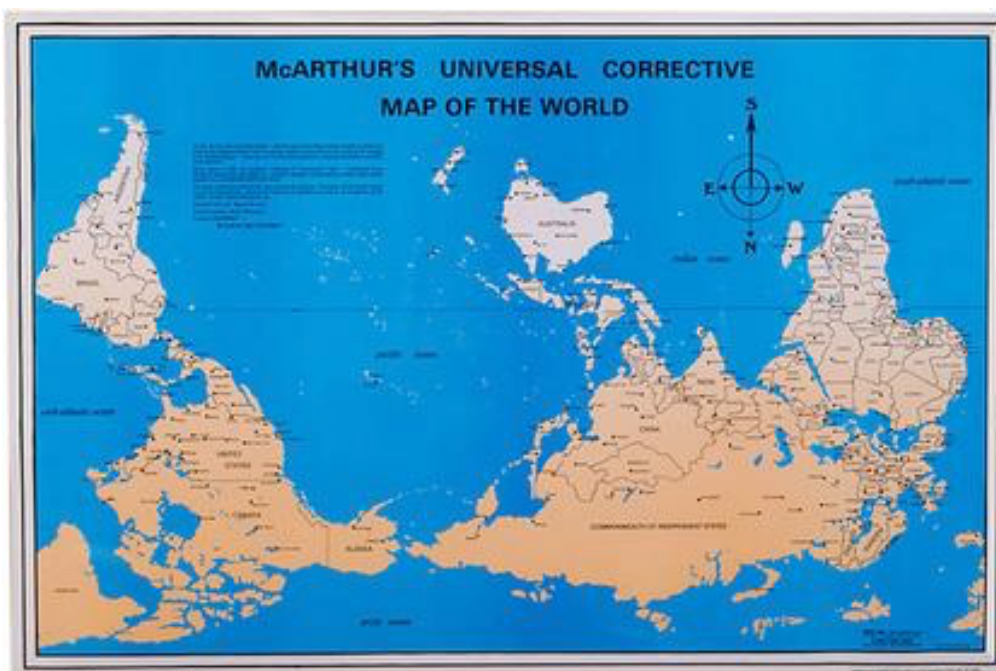
1. Chińska mapa świata:

(Źródło: fotografia papierowej mapy oraz link: <http://www.mapcotrading.com.sg/oozing/wallmaps/large/8.jpg>).

Ponadto polecamy jako źródło zdjęć map stronę internetową: <https://www.atlasobscura.com/articles/the-map-youll-see-in-chinese-classrooms>.

2. Australijska mapa świata:

(Źródło: <http://america.aljazeera.com/opinions/2014/2/maps-cartographycolonialismnortheurocentricglobe.html>).